

GENEL ETİK, ECZACILIK ETİĞİ, ECZACI-HASTA İLETİŞİMİ

**ETİK, "insan-insan" ilişkilerinde
"iyi-kötü" değerlendirmeleri ile
açık uçlu sorulara yanıtlar bulmaya
çalışmaktır.**

ETİK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

✎ **Değerler** → Bireylerin bütün karar ve eylemlerini yönlendiren, neye niçin önem verdiklerini açıklayan tercihlerdir.

✎ **Etik kodlar** → Belli bir grup ya da ülke içindeki insanların nasıl davranmaları gerektiğinin gösteren yazılı kurallardır. «**Bilinçli davranış koşulları**»

✎ **İlkeler** → Eylemleri yönlendiren temel düşüncelerdir.

✎ **Kurallar** → İlkelere uygun eylem yollarıdır.

✎ **Standartlar** → Beklenen davranışların sergilenmesi, istenmeyenlerden kaçınılmasında rehberlik yapan sistemlerdir.

MESLEK ETİĞİ

MESLEK ETİĞİ NEDİR?

"Mesleki davranışla ilgili neyin doğru, neyin yanlış, neyin haklı, neyin haksız olduğu hakkında inançlara dayalı ilkeler ve kurallar topluluğudur."

Meslek etiğinde, **değerler ve ilkeler** kaynağını genel etikten alır, **standartlar ve kurallar** ise ilgili mesleğe özgü olarak oluşturulur.

- 💧 **Her meslek kendi meslek etiğini üretir ve bu etik kodlar, bu mesleği seçenleri sınırlar.**

Meslek etiğinin önemli yanlarından biri de aynı meslekte çalışanların, **dünyanın her yerinde aynı davranış kurallarına uygun davranmalarının öngörülmesidir.**

Eczacılıkta meslek etiği

**International Pharmaceutical Federation
Fédération internationale pharmaceutique**

PO Box 84200, 2508 AE The Hague, The Netherlands

**FIP STATEMENT OF PROFESSIONAL STANDARDS
CODES OF ETHICS FOR PHARMACISTS**

lik etmesi için oluşturulmuştur. Eczacılar, ellerinde bulundurdukları sağlık kaynaklarının dağıtımında adalet ve eşitlik ilkelerine dayanarak hareket etmelidir.

İlkeler:

Mesleğin icrasında:

1. Eczacının en önemli sorumluluğu kişilerin iyi olmasıdır.

Yükümlülükleri:

- tarafsız olmak
- bireyin sağlıklı olmasını ve tedavisini ticari çıkarlar üstünde tutmak (mali çıkarlar da dahil)
- bireyin güvenli ve etkili bir tedaviye ulaşmasına katkıda bulunmak

2. Eczacı, herkese karşı aynı davranır.

Yükümlülükleri:

- insan hayatına ve onuruna saygı göstermek
- insanlar arasında ayrımcılık yapmamak
- her bireyin, kişisel durumuna göre davranmak ve ona göre bilgilendirmek için uğraşmak

3. Eczacı, bireyin tedavi seçimi konusundaki özgürlük hakkına saygı gösterir.

Yükümlülüğü:

- eczacının bakım ve tedavi planları geliştirdiği durumlarda, bireye danışarak yapılmasının sağlamak

4. Eczacı, bireyin gizlilik hakkına saygı gösterir ve bu hakkı korur.

Yükümlülüğü:

- bireyin rızası olmadan veya gerekli olmadan, bireyin kimliğini açığa çıkartacak bilgileri açıklanmamalıdır.

5. Eczacı, meslektaşları ve diğer çalışanlar ile işbirliği yapar ve onların değerlerine ve yeteneklerine saygı gösterir.

Yükümlülüğü:

- sağlığı geliştirmek, hastalıkları önlemek ve hastalığı tedavi etmek için meslektaşları, diğer sağlık çalışanları ve ilgili kurum kuruluşlarla işbirliği yapmak

6. Eczacı, profesyonel ilişkilerinde dürüstlük ve doğrulukla hareket eder.

Yükümlülükleri:

- vicdani inançla hareket etmek
- mesleki yargıyı bozacak uygulamalardan, davranışlardan ve iş koşullarından kaçınmak

7. Eczacı, bireyin ve toplumun ihtiyaçlarına hizmet eder.

Yükümlülüğü:

- bir tarafta bireylerin, diğer tarafta, daha geniş ölçüde toplumun ihtiyaçlarına hizmet etmekle ilgili sorumluluklarının farkında olmak

8. Eczacı, mesleki bilgi ve niteliklerini korur ve geliştirir.

Yükümlülüğü:

- sürekli güncellenen bilgi ve nitelikler sayesinde sağladığı her eczacılık hizmetinde uzman olmak

9. Eczacı, sendikal anlaşmazlıklarında, eczane kapatmalarında veya kişisel etik inanışları çatışması durumunda da hastalara bakmayı sürdürür.

Yükümlülükleri:

- hastayı başka bir eczacıya sevk etmek
- eczanenin kapanması durumunda, eğer kaydı tutulmuş hastalar varsa, bu hastaların kayıtlarının transfer edildiğinden emin olmaktır.

Eczacılıkta meslek etiği

- Eczacıların deontoloji bakımından uymak zorunda oldukları ilke ve kurallar **6643 sayılı Türk Eczacıları Deontoloji Tüzüğü**'nde belirlenmiştir.

1841

TÜRK ECZACILARI DEONTOLOJİ TÜZÜĞÜ

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 9.7.1968, No : 6/10314

Dayandığı Kanunun Tarihi : 25.1.1956, No : 6643

Yayımlandığı R. Gazetenin Tarihi : 27.7.1968, No : 12961

Yayımlandığı Düsturun Tertibi : 5, Cildi : 7, S. 2710

BİRİNCİ BÖLÜM

Tüzüğün kapsamı ve genel kurallar

Madde 1 – Eczacıların deontoloji bakımından uymak zorunda oldukları ilke ve kurallar bu Tüzükte gösterilmiştir.

6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanununun 1 inci maddesi gereğince Türk Eczacıları Birliğine kayıtlı bulunan eczacılar, bu Tüzük hükümlerine tabidir.

Madde 2 – Eczacının başta gelen görevi, birbirleriyle hekim ve veteriner hekimlerle tam bir anlayış ve işbirliği içinde çalışarak insan ve hayvan sağlığına, hayatına ihtimam göstermektir.

Eczacı, sağlık ve veteriner hekimliği kuruluşları ile işbirliği yapar; kendileriyle diğer tıp mensupları arasında saygı ve güven hisleri yaratmağa çalışır; müşterileri ve diğer iş sahipleri ile ilişkilerinde, meslek ahlak ve adabına uygun şekilde hareket eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Eczacıların birbirleri, hekimler, müşteriler ve diğer iş sahipleri ile ilişkileri

Madde 3 – Eczacı, reçeteyi yazan hekim, reçetede adı yazılı hasta veya reçeteyi getiren kişi kim olursa olsun; cinsiyet, dil ırk, milliyet, felsefi inanç, din ve mezhep, ahlaki düşünce, karakter ve kişilik, toplumsal seviye, mevki ve siyasi düşünce ayırımı yapmaksızın ilacını hazırlama ve reçete sahibine verme hususunda azami dikkat ve ihtimamı göstermekle yükümlüdür.

Madde 4 – Eczacı, meslek ve sanatının icrası sırasında öğrendiği sırları, kanuni zorunluluk olmadıkça, ifşa edemez.

Mesleki toplantı veya yayınlarda hastanın kimliği açıklanamaz.

Madde 5 – Eczacı, hekimin iznini almadan yazılan ilaçtan başkasını veremez ve hekimin isteği dışında hastaya veya hastanın yakınlarına tavsiyede bulunmaz.

Madde 6 – Eczacı, hastaların veya hasta sahiplerinin, hastalığın çeşidi veya uygulanan tedavi şeklinin iyi olup olmadığı hakkındaki sorularını, onların maneviyatını yükseltecek şekilde, ümit verici ve teselli edici sözlerle karşılar.

Madde 7 – Eczacı, farmasötik kurallara uygun olarak hazırladığı majistral formüllerin veya müstahzar olarak verdiği ilaçların şifa vermemesinden dolayı kınanamaz.

Madde 8 – Eczacı, sanat ve mesleğinin icrası sırasında veya dışında, meslek ahlak ve adabı ile bağdaşamayan hareketlerden kaçınır.

Eczacı, mesleğin şeref ve haysiyetine aykırı olarak, açık veya gizli, herhangi bir şekilde hileli veya muvazaalı anlaşmalarla veya hediye vermek yoluyla satış yapamaz; hekim veya herhangi bir şahsı aracı olarak kullanamaz; hastanın dilediği eczaneyi serbestçe seçmesine engel olamaz.

Madde 9 – Eczacı, yapacağı yayınlarda eczacılık mesleğinin şerefini üstün tutmak zorundadır.

Eczacı, yazı veya sözle veya her ne şekilde ve suretle olursa olsun kendi reklamını yapamaz; iş kağıtlarına ve faturalara reklam mahiyetinde ibareler koyamaz.

Eczacının müessesesine koyduğu tabelaya ancak, kendisinin adı ve soyadı ile eczane kelimesinden ve reklam mahiyetinde olmamak şartıyla buna eklenebilecek kelime veya ibareden kurulu eczanenin adı yazılabilir.

Madde 10 – Gerek resmi ve gerekse mesleki teşekküllerde görevli bulunan eczacılar, bu görevlerinin sağladığı nüfuzu, kişisel çıkarları için kullanamazlar.

Madde 11 – Eczacı, kanunlara aykırı fiillere iştirak edemez veya yardımcı olamaz; 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanunu ile 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler hakkındaki Kanuna uygun olmuyarak veya muvazaa yoluyla tıp mensubu olan veya olmayan kişilerle açık veya gizli anlaşma yaparak eczane veya ecza dolabı açamaz.

Eczacılar, Türk Eczacıları Birliği tarafından bu hususlarda istenilecek her türlü bilgi ve belgeleri vermek ve ilgililere gereken kolaylığı göstermek zorundadırlar.

Madde 12 – (Değişik : 30.11.1973 - 7/7521 K.)

Eczane sahibi eczacı, tıbbi müstahzarat ve majistral formülleri, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca saptanmış olan fiyat veya tarife değeri üstünde satamaz.

Madde 15 – Eczacılar, meslektaşları ile iyi ilişkiler kurarlar; maddi ve manevi bakımdan birbirlerine yardım ederler. Meslekle ilgili anlaşmazlıkları önce kendi aralarında çözmeye çalışırlar ve bunu başaramadıkları takdirde bağlı oldukları eczacı odalarına durumu bildirirler.

Madde 16 – Eczacı, staj yapan öğrencilerin, eczanenin faaliyetine, özellikle laboratuvar çalışmalarına katılarak iyi yetiştirmelerini, meslek sevgi, saygı ve ruhunun yerleşmesini sağlamaya çalışır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

Madde 17 – Eczacı, Türk Eczacıları Birliğinin bu Tüzük hükümleri dahilinde aldığı her türlü deontoloji kararları ile eczanelerin açılma ve kapanma saatleri, tatil günleri ve eczane nöbetleri hakkında yetkili makamlarca verilen kararlara uymak zorundadır.

Madde 18 – Bu Tüzük hükümlerine aykırı hareket eden eczacılar hakkında 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanununa göre işlem yapılır. Olayda 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler hakkındaki Kanuna aykırılık varsa, durum, ayrıca Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bildirilir.

Madde 19 – 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanununun 39 uncu maddesinin (g) bendine dayanılarak hazırlanan ve Danıştay'ca incelenen bu Tüzük hükümleri Resmi Gazete ile yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 20 – Bu Tüzük hükümlerini Adalet ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanları yürütür.

Eczacılıkta meslek etiği

Suç kapsamına giren fiiller bir yandan mesleki deontolojik mevzuat tarafından değerlendirilirken diğer yandan bazı fiiller ceza kanunu bakımından adli olarak incelenmektedir. Bunun sonucunda bir eczacı bir fiilinden dolayı hem adli hem de **Meslek Odası Haysiyet Divanı tarafından deontolojik olarak yargılanabilmektedir.**

Eczacılıkta meslek etiği

Oda Haysiyet Divanları 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanununun 23. maddesine göre kurulmakta ve 6643 sayılı kanunun 30. maddesine göre Eczacı Odası Yönetim Kurulları tarafından kendilerine gönderilen dosyaları inceleyerek eczacıların meslek adap ve haysiyetine aykırı bulunan fiil ve hareketlerinin mahiyetine göre;

- Yazılı ihtar
- Fiilin işlendiği tarihteki oda aidatının 4 (dört) katından 15 (on beş) katına kadar para cezası veya
- 3 (üç) günden 180 (yüz seksen) güne kadar sanat icrasından men.
- Bir bölgede üç defa sanat icrasından men cezası almış olanları o bölgede çalışmaktan men cezası ile tecziye edebilirler.

Etik karar verme süreci ve vaka sunumu

Etik karar verme süreci

Kaynaklar

- 6643 sayılı Türk Eczacıları Deontoloji Tüzüğü
- http://e-kutuphane.teb.org.tr/pdf/raporlar/uef_ilkeleri/5.pdf
- Mesleki Etik, www.etikturkiye.com/etikfile/sunum/mesleki_etik.pps
- İnayet, A., Kamuda Etik, www.ankara.gov.tr/kamuda_etik_inayet_aydin.doc
- Meslek Etiği, gokcebey.beun.edu.tr/wp-content/.../GIY-209-MESLEK-TIĞI.pptx
- MEGEP, 2006, Meslek Etiği, MEB, Ankara
- Yıldırım, G., Kadioğlu S., Etik ve Tıp Etiği Temel Kavramları, C.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi 29 (2): 7-12, 2007.
- Aydın, İ. 2016. Akademik Etik. Pagem Akademi. Ankara.